

Antropozoonózy

Antropozoonózy (též *zoonózy*) jsou infekční onemocnění, jejichž zdrojem je zvíře. Zvířata mohou a nemusí být zoonózou postižena, často jsou jen rezervoárem mikroorganismu.^[1]

Terčem těchto infekcí se člověk může stát při pobytu v přírodě, stykem s nakaženým i uhynulým zvířetem nebo jeho částmi (kožešiny, výkaly). Rovněž domácí mazlíčci jsou významným zdrojem nákazy. **Přenašeči** mohou být například členovci (klíšťata, komáři, blechy, vši), savci, ptáci, ryby.

Přenos

Infekční agens se do kontaktu s člověkem dostává nejrůznějšími způsoby (krev sající hmyz, kontaminace potravin...). K přenosu dochází přímým kontaktem, polknutím, vdechnutím, prostřednictvím neživých médií (sapronózy) či živých vektorů.

Brány vstupu

- **kůže** – přenos pouhým kontaktem nebo průnikem patogena do drobné oděrky,
- **sliznice** – nejčastěji dýcháním aerosolu patogena (respirační trakt) a kontaminací potravin (trávicí trakt),
- **krví** – krev sající hmyz může při sání krve vypouštět patogeny (*Plasmodium* ve slinách komárů rodu *Anopheles*),
- **trauma** – při hlubším poranění je patogen zanesen do rány (kousnutí u vztekliny).

Etiologie

Mezi **etiologická agens** řadíme viry, bakterie, parazity, plísňe a priony.

Nejčastější zoonózy u nás:

- salmonelóza (*Salmonella enteritidis*, *Salmonella typhimurium*; špatně tepelně upravené maso nebo vejce),
- kampylobakteriíza (*Campylobacter jejuni*; špatně tepelně upravená drůbež – grilovaná kuřata),
- yersinióza,
- toxoplazmóza (*Toxoplasma gondii*; pozření oocysty v kočičích výkalech, špatně tepelně upravené maso mezihostitele),
- tularémie (*Francisella tularensis*; komár, klíště, manipulace s infikovaným zajícem/králíkem, etc.),
- leptospiróza (pro člověka nebezpečné *Leptospira r. interrogans*, *Leptospira icterohaemorrhagiae*; přenášena krysami, s jejich močí se dostává i do stojatých vod i do potravy, možnost nákazy od nemocných zvířat škrábnutím nebo pokousáním),
- listerióza,
- ornitóza,
- toxokaróza (*Toxocara cati*, *Toxocara canis*; potrava kontaminovaná výkaly kočky nebo psa),
- tenióza,
- erysipeloid,
- nemoc z kočičího škrábnutí (*Bartonella henselae*; škrábnutí infikovanou kočkou).

Mezi choroby přenášené **členovci** řadíme například:

- lymeskou boreliózu;
- klíšťovou encefalitidu;
- ehrlichiozu – 4x častější u mužů než u žen
 - lidská granulocytární ehrlichioza (LGE) – (*Anaplasma phagocytophila*; přenašeč klíště)
 - lidská monocytární ehrlichioza (LME) – (*Anaplasma Chafeensis*; přenašeč klíště)
- tularémii;
- leishmaniózu – formy kožní, mukokutánní, viscerální. Životní cyklus leishmanií probíhá mezi člověkem a komárem rodu *Phlebotomus*.

Brucelóza byla u nás (hlavně díky zlepšení hygieny chovů) zcela potlačena. Rovněž vzteklyna u nás nebyla od r. 2002 prokázána.^[2]

Zajáci mohou být přenašeči tularémie.

Ixodes ricinus patří mezi členovce přenášející antropozoonózy.

Kampylobakteriíza je nejčastější příčinou bakteriálních průjmů v ČR.

Odkazy

Související články

- Onemocnění přenášená klíšťaty

Reference

1. HURYCH, Jakub a Roman ŠTÍCHA. *Lékařská mikrobiologie : Repetitorium*. 3. vydání. Praha : Triton, 2021. s. 277. ISBN 978-80-7553-976-2.
2. CHALUPA, P. *Zoonózy* [online]. ©2005. Poslední revize 2006-01-30, [cit. 2009-12-16]. <<http://www1.lf1.cuni.cz/~hrozs/zoopch1.htm>>.